

תוספת שבת

זמני הדלק"נ שבת מוקדם פרשת בשלח

ירושלים: 4:39 מוקדם: 4:

בני ברק: 4:54 מוקדם: 4:44

מודיעין עילית: 4:48 מוקדם: 4:38

חיפה: 4:45 מוקדם: 4:35

טבריה: 4:42 מוקדם: 4:32

מדברי רבותינו זצוק"ל ושיבדלחט"א במעלת תפילת מנחה בערש"ק וקדושת השבת

דברי רשכבה"ג רבינו מרן הגר"ג אדלשטיין שליט"א בכינוס רבנים בביתו לחיזוק תוספת שבת:
דבר טוב מאד לחזק את הקדמת השבת בעשר דק' נוספות, לפני זמן הדלק"נ וכבר הורה זקן מרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל, מאחר ושבת היא מקור הברכה ומשפיע ברכה, ויש לפרסם זאת בכל מקום, ושיהיה ס"ד לזיכוי הרבים.

דשמיא, זה דבר טוב מאד, יש כבר הוראה, מהרב שטינמן, כבר הורה חכם, כבר הורה זקן, למה לא, זה דבר טוב, מה השאלה.

הרב זילברברג: כמה זמן ראוי שיוסיפו? מרן שליט"א: הרב שטינמן אמר עשר דקות.

הרב זילברברג: עשר דקות היה ברמת אלחנן, מה הראש ישיבה אומר? מרן שליט"א: הרי כך היה ההוראה, עשר דקות, אז כמו שהיה פעם, כמו ההוראה.

הרב זילברברג: מה יזכו המתחזקים בזה? מרן שליט"א: מקור הברכה, כי היא מקור הברכה, שבת זה מקור הברכה, שבת משפיע ברכה. תפרסמו זאת בכל מקום, ושיהיה סייעתא דשמיא בזיכוי הרבים, בקדושת השבת.

בכינוס בענין חיזוק שמירת השבת ותוספת שבת השתתפו הגאון רבי מרדכי בונם זילברברג שליט"א רב שכונת שיכון ה' בב"ב ורבני ארגון תוספת שבת. שאלה: הם הגיעו מטעם ארגון שמעודד להכניס שבת מוקדם ורוצים לשאול כמה שאלות, והגיב מרן שליט"א: כן, זה דבר טוב מאד.

ושאל הרב זילברברג: האם כדאי לחזק בכל מקום עכשו את הענין של תוספת שבת, כמו שהיה ברמת אלחנן, שמרן הרב שטינמן אז בזמנו כשנפטרו שם אנשים צעירים הוא אמר להקדים בעשר דקות, ואחרי שנה רבי יצחק זילברשטיין אמר לו: מלאך המוות עזב אותנו! אני הייתי אז השליח, ולכן אני כאן, הם ביקשו ממני. מרן שליט"א: למה לא, זה דבר טוב מאד. שיהיה סייעתא

לקראת שבוע פר' בשלח שנתקנה ע"י החפץ חיים זיע"א לחיזוק תוספת שבת,
דבריו המיוחדים של מרן החפץ חיים זיע"א בספרו שם עולם:

לשונו של מרן החפץ חיים בספרו שם עולם פ"ו:
חלק א': עשירות באה בגלל שמירת שבת
ושריפות באים בגלל חילול שבת

כתיב בתורה שמור את יום השבת לקדשו וכל שמירה הוא ממלאכה וכתבו בלשון שמור שהוא מקור להורות לנו דתמיד צריך להתבונן בענין השמירה ממלאכה ואפילו בתחלת השבוע [דומיא דמאי דדרשינן בענין עונג שבת מקרא דזכור דצריך תמיד לזכור שבת אפילו מיום א' והלאה וכנ"ל בפ"ד] דהיינו אם נוסע אז באיזה עסק או עושה איזה פעולה בימי החול יראה מתחלה לזרז את עצמו ולהתבונן במסעיו כדי שלא יבוא לחילול שבת דאם ימתין לזרז א"ע בע"ש גופא לפעמים אין מועיל כלום וזיזותו מפני שהדרך רע או שאר סיבה [ובעו"ה מצוי אצל עגלונים שמעצלים ומתאחרים בעיירות הגדולות קודם נסיעתם לביתם ואינם רואים את הנולד מזה שמחמת זה מצוי שיבואו לבסוף לחילול שבת]

וגדול עון חילול שבת מאד ובעבור זה מצוי דליקות כמאמרם אין הדליקה מצויה אלא במקום שיש בה חילול שבת שנאמר וכו'. וטעם הדבר הוא שכשם ששמירת שבת גורם להתברך מה' ובא לידי עשירות כמאמרם על הפסוק ברכת ה' היא תעשיר ואמרו במדרש דזו היא השבת ששבת גורם השפעה בעולם כן חילול שבת גורם לבוא כליה בנכסיו פתאום והוא הדליקה או שאר עניני הפסד כביזה וכיוצא בזה [והוא אחד מן הסיבות שמצוי כהיום שבעלי כיסין יורדין מנכסיהם בזמן לא כביר והוא מפני שבעו"ה נתרבה חילול שבת בעולם] וכ"ש אם נכסיו נתרבו ע"י חילול שבת גופא בודאי יסובב איזה מאורע לבסוף ויכלו נכסיו פתאום כי ממון כשר שיבוא לאדם הוא מאוצר מלכו של עולם שהוא מזמין לו זה ולכך הוא שומרו מן המזיקין והפתאומיות שלא ילכו לטמיון וכאדם שנותן מתנה לבנו הוא משגיח עליו

שבת דומה לאורה חשוב המגיע לבקר, ויש לטרוח בעבורו, וכשמשכים ביום ו' להכין לשבת ניצול מגיהנום מזמן זה, וגם מקיים מצוה דאורייתא של "והכינו" הנלמדת מהכנת המן במדבר (עיי' ביאה"ל סי' ר"נ)

שם עולם סוף פרק ד': ..ובפרט שביום הששי בודאי מצוה גדולה היא להשתדל להכין צרכי שבת וכדכתיב והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו ואפילו יש לו כמה משרתים מצוה שישתדל בעצמו ג"כ להכין שום דבר לצרכי שבת דמצוה בו יותר מבשלוחו וידמה בדעתו כאלו יבוא אליו להתאכסן שר גדול בשר ודם, כמה היה מכבד הבית ומציע המטות ולא היה חושב בעצמו שום פחיתות כבוד עבור זה אדרבה היה שמח על שהורשה לשמש לפניו וכ"ש לפני שבת מלכתא,

וז"ל הרמב"ם בפרק ל' אף על פי שהיה אדם חשוב ביותר ואין דרכו ליקח דברים מן השוק ולא להתעסק במלאכות שבבית חייב לעשות דברים שהן צורך השבת בגופו שזה הוא כבודו. חכמים הראשונים מהן מי שהיה מפצל העצים לבשל בהן ומהן מי שהיה מבשל או מולח בשר או גודל פתילות או מדליק נרות ומהן מי שהיה יוצא וקונה דברים שהן לצורך השבת ממאכל ומשקה אף על פי שאין דרכו בכך וכו' עכ"ל. ובפרט בימים הקצרים ומכ"ש כשרואה שכבר הוא סמוך לשבת שאז מחוייב לעשות בכל כחו לסייע לאנשי ביתו או להמשרתים שלו כדי שלא יבוא לחילול שבת דמאי שנא דאין לו מי שיכין או שהשליח אין לו פנאי. ושמעתי בשם גדול הדור אחד שאמר לפי מה שידוע מחז"ל דמי ששומר שבת בעוה"ז אז גם שם אפילו אם נתחייב ח"ו עונש גיהנום עבור עונותיו אינו נענש ביום השבת דנחשב לאיש שהוא זמן שבת מעת שהתחיל בע"ש להתעסק בצרכי שבת ומגין עליו זכות שבת וע"כ מאד צריך להשתדל בענין צרכי שבת וייטב לו בזה ובכא:

לא יחוש לזה כלל ששכרו יותר גדול עבור זה שסבל עלבון עבור כבוד הש"י. וכדאיתא..

חלק ג': הבטחת החפץ חיים: גם מי שרק זהיר בעצמו בתוספת שבת ומקבל שבת בזמן, יזכה לילדים טובים וכשמואל הנביא!!

..וכמה חן ימצא בעיני הש"י עבור זה שהוא דומה ממש למי שמציל את בן המלך שלא יטבע בנהר כמה אהבה ניתוסף בלב אביו עליו ואף בזה הלא כתיב בנים אתם לה' אלהיכם וכשהוא מחלל שבת הלא נכרת נפשו מארץ החיים וכמה צרות גדולות מוכנות להפתח לפניו עבור זה וע"כ אל יתעצל בזה. וכן מצינו אצל נחמיה [י"ג] שהיה מזרז על ענין שמירת שבת ומריב עם חורי יהודה על זה וע"ש בכתוב שמוכח שעיקר החורבן היה בשביל חילול שבת. וזכות המזרז את ישראל לזכותם למצות גדול מאד כמו שאחז"ל באלקנה כשהיה עולה לרגל בכל שנה היה מכוין בכל פעם לזרז את ישראל שהם ג"כ יזכו במצוה זו לעלות לרגל וא"ל הקדוש ברוך הוא אתה כוונת לזכות את ישראל אני אוציא ממך בן שיזכה את ישראל וזכה ויצא ממנו שמואל וכן אחז"ל [בשבת דף כ"ג] הרגיל בנר [שבת] הויין לו בנים ת"ח וזהו אפילו רק במי שזהיר בעצמו לבד וכ"ש במי שמזהיר תמיד לרבים שידליקו בזמנם. והנה כשהיו ישראל בישובן היו תקועין שש תקיעות בערב שבת להבטיל את העם ממלאכה כדאיתא בשבת ל"ה והובא באו"ח סי' רנ"ו ועכשיו נתפשט המנהג מחמת זה ששלוחי צבור מכריזין מודיעין לעם דבר זה כדאיתא שם בהג"ה:

חלק ד': תיקון השובבי"ם של הח"ח: החיזוק בשמירת שבת מועיל למחילה על כל העוונות, ולקיום כל התורה וכל ברכותיו מתקיימים.

ואיתא במ"ר פרשת בשלח א"ר אלעזר בר אבינא מצינו בתורה ובנביאים ובכתובים ששקולה שבת כנגד כל המצות. בתורה מנין שבשעה ששכח משה לומר להם מצות שבת אמר לו הקדוש ברוך הוא עד אנה מאנתם לשמור מצותי וגו' מה כתיב אחריו ראו כי ה' נתן לכם השבת. ובנביאים מנין שנאמר וימרו בי בית ישראל במדבר בחוקתי לא הלכו מה כתיב אחריו ואת שבתותי חללו. בכתובים מנין שנא' ועל הר סיני ירדת ודברת עמהם מה כתיב אחריו ואת שבת קדשך הודעת להם, אמר הקדוש ברוך הוא לישראל אם תזכו לשמור שבת מעלה אני עליכם כאלו שמרתם כל מצות שבתורה ואם חללתם אותה מעלה אני עליכם כאלו חללתם כל המצות, וכן הוא אומר שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע. בעת שאדם שומר את השבת גוזר גזירה והקב"ה מקיימה שנאמר אם תשיב משבת רגלך מה כתיב אחריו אז תתענג על ה' כמה דתימא והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך, ולא עוד אלא כל מה שאתה אוכל אינו אלא מן הפירות אבל הקרן קיימת לו לעוה"ב שנא' והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי ה' דבר. וזכות שמירת שבת כהלכה מועיל למחול לו על כל עונותיו כמ"ש בגמרא כל המשמר שבת כהלכתו אפילו חטא כדור אנוש מוחלין לו שנאמר אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע אל תקרי מחללו אלא מחול לו... (שם עולם פרק א')

שלא יתקלקל המתנה זו אצלו לא כן ממון האסור שבא ע"י גזל וחמס או ע"י חילול שבת אינן מאוצר מלך העולם כ"א שהאדם חוטף מעצמו ולכך חל מן השמים אח"כ ע"ז כל המקרים והצרות ומכלים גם ממונו הכשר שיש לו מכבר, והוא מה שאמר הכתוב יברכך ה' וישמרך ואחז"ל יברכך בממון וישמרך מן המזיקין והיינו דהממון שבא מברכת ה' שהוא מברך אותו בהם הוא שומרו אח"כ מן המזיקין שלא יכלוהו אותו ואת מעותיו משא"כ הממון שאדם לוקח מעצמו [דהיינו שהרויח אותם בזמן האסור או שהממון של אחרים] אינו שומרם כלל ועלול להיות הוא ג"כ ניזוק על ידם וכדכתיב עושה עשר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבנו והוא כולל לשני אופנים או שהממון נפרש ממנו או שהוא מהממון. ואפילו אם רק הופקר אצלו איסור שהוא מדברי קבלה לבד עלול להיות יורד מנכסיו ע"ז וכמו שאחז"ל [גיטין ל"ז] בתלת מילי נחתי בע"ב מנכסייהו וחד מינייהו דסיירי נכסייהו בשבתא דקעבר בזה על ממצוא חפצך ודבר דבר וק"ו על עונות שיש בהם איסור תורה בודאי יתמוטטו נכסיו לבסוף ע"ז ויאבד עשרו בענין רע מלבד עונשו הגדול השמור לו לעוה"ב אם לא עשה תשובה,

חלק ב': במעלת המקיים שיעורים בהלכות שבת והמזרז לתוספת שבת הנלמד מפרשתינו.

והנה לפי מה שביארנו בכל הפרקים האלו את גודל זכות של שמירת שבת נכון לכל ירא וחרד לדבר ה' לפקח תמיד על גודל הענין הזה להזהיר לרבים על כל עניני שבת שלא יכשלו בהם. וכדאיתא בילקוט ר"פ ויקהל אמר הקדוש ברוך הוא למשה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת וכו' להורות לישראל איסור והיתר. ואפילו הוא בעצמו זהיר מאד בקדושת שבת מ"מ אם יש בידו למחות ואינו מוחה נתפס בעונם כמו שאחז"ל בא וראה שאפילו לציר נאמן שהעיד עליו השם יתברך בכל ביתי נאמן הוא איתא במדרש שלפי ששהה לומר להם פרשת שבת ובינתים יצאו מן העם ללקוט הקפיד עליו הש"י ואמר עד אנה מאנתם לשמור מצותי ותורותי וגו' וכלל גם אותו בתוך כולם ומזה ילמדו חכמי התורה שלא להתעצל בזה לזרז להעם על ענין שמירת שבת ושלא להטיל דבר זה רק על דלת העם שדבריהם לא יהיו נשמעים אלא גם הם ילכו ויתעסקו בזה, וראיתי באיזה קהלות קדושות שנתיסדו אצלם חבורות הנקראות בשם מזהירי שבת והם מסבבין ברחובות ושווקים ע"ד סגירת החנויות ועל הדלקת הנרות שיהיה בזמנם וכן ע"ד הטמנת התבשילים על מחרת ישגיהו שלא יתאחרו בזה וכן יסבבו בבתי מרחצאות לזרזם שיצאו מבעוד יום וכיו"ב. וכמה גדול זכות האנשים האלו כי הם מזכים רבים במצוה קדושה כזו ועליהם אמר הכתוב ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד ובודאי זכות שבת יעמוד לימינם לע"ל להגן עליהם מכל רע ולזכות לחזות בנעם ה' וכמה צריכין לשמוח אותן האנשים שזוכין לעסוק בענין קדוש כזה ומה נכון הוא שיתקבצו תמיד לטכס עצה איך להתנהג שלא ירפו ידיהם מזה כי בעו"ה גדול כח היצר בזה וטוב שיעשו חיזוק למצוה זו. ובענין שמצינו במסכת ר"ה כ"ג ע"ב שהיה עושה ר"ג סעודות גדולות לעדי החדש כדי שיהיו רגילין לבוא ויחדו לזה פרשת בשלח שבה התחילה התורה לזרז לענין שבת, ואפילו אם יש איזה אנשים שלא יהיה זה להם לרצון ויבזוהו עבור זה